

Til

kommuner og reiselivsorganisasjoner
i Rondane-Sølnkletten villreinområde

Hjerkin/Lillehammer/Hamar 11.5.2018

Tilrettelegging for friluftsliv – hvilket regelverk gjelder?

Friluftsliv er et gode, og mange gjør en stor innsats for å få flere ut i naturen. Dette betyr økt livskvalitet for den enkelte og økt folkehelse i et større perspektiv. Tilrettelegging for friluftsliv skjer med de beste hensikter og vilje. De siste årene har vi imidlertid sett en tendens til økende stimerking og utsetting av turposter, stolper for stolpejakt, geocacher o.l., også på steder det er uheldig for reirlokalteter, sårbar vegetasjon eller andre naturverdier.

I Rondane og Sølnkletten har vi et særlig ansvar for villreinen. IUCN (Verdens verneorganisasjon som organiserer både stater, statlige forvaltningsorganer og ikke-statlige organisasjoner) satte i 2016 villreinen på den globale rødlista for truede arter. Dette skjedde som følge av en tilbakegang på verdensbasis på om lag 40 % siste 25 år. Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein. DNA-analyser tyder på at villreinen i Rondane-Dovre-Sølnkletten-området, i motsetning til flere andre villreinområder i Norge, har opprettholdt sin genetiske egenart uten vesentlig innblanding fra andre. Vi har derfor en stor arv å forvalte.

Dialog er viktig for å finne fram til bruksmåter av fjellområdene som både ivaretar naturverdiene og friluftslivet. Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre, Fylkeskommunene i Oppland og Hedmark, Fylkesmennene i Oppland og Hedmark, Villreinforum for Rondane og Sølnkletten (samarbeidsorganet for de tre villreinutvalgene og Villreinnemnda i Rondane-Sølnkletten) har derfor gått sammen om dette brevet for å klargjøre regelverket for slike tiltak og de retningslinjer som vi har blitt enige om for tilrettelegging for friluftsliv i Rondane - Sølnkletten. (Med Rondane mener vi her *villreinområdet* Rondane-Sølnkletten, dvs. fjellområdet mellom Østerdalen og Gudbrandsdalen, fra E6 i nord til rv.25/rv. 3.)

Fysiske tiltak i marka

Grunneier må alltid gi tillatelse

For villreinområdet gjelder det ulike regler for ulike areal, f.eks. om det er et verneområde eller ikke. *Uansett type av areal må en ha tillatelse fra grunneier før en setter i gang med fysiske tiltak, som stimerking, opparbeiding av nye stier eller skiløyper, utsetting av turposter, geocacher og stolper for stolpejakt.* I statsallmenningene er det Statskog som disponerer grunneierretten, og er den som skal ha søknaden. Der det er private grunneiere, skal de gi tillatelse før en går i gang med tiltak.

Tiltak i nasjonalpark, landskapsvernområde eller naturreservat

Dersom en ønsker å tilrettelegge i et verneområde, må en i tillegg ha tillatelse fra vernemyndigheten. Hvilke tiltak som kan tillates varierer fra verneområde til verneområde. (Reglene finnes i verneforskriften for det enkelte område). Ved tilrettelegging i verneområder må det med andre ord sendes to søknader, både til grunneier og til vernemyndigheten. Det er viktig å være klar over at det ikke tilstrekkelig at én av disse gir tillatelse. Skal tiltak gjennomføres, må det foreligge tillatelse fra begge.

En oversikt over verneområdene og hvem som er forvaltningsmyndighet finnes bl.a. på <http://www.miljostatus.no/kart/>. Ved å velge kategorien «Verneområder» i menyen nederst på sida (scroll med pila i menyen nederst eller trykk på 2-tallet over ikonene), får en fram et kart med alle verneområdene. Ved å klikke på det enkelte område, får en fram informasjon om området, bl.a. hvem som er vernemyndighet.

Større tiltak

Er det snakk om tiltak som krever terrengendringer av en viss størrelse, f.eks. sykkelstier, vil tiltaket også kunne bli omfattet av reglene i Plan- og bygningslova. Hvorvidt det er krav om dispensasjons-/byggesøknad etter Plan- og bygningslova avgjøres av kommunen. For å avklare om tiltaket er så stort at det krever tillatelse etter Plan- og bygningslova, er det enklest er å ringe kommunen og spørre.

Utenfor verneområder skal søknader for større tiltak sendes til grunneier og kommunen. Innenfor verneområder må det sendes tre søknader; Til grunneier, verneområdemyndigheten og kommunen.

Organisert ferdsel og arrangementer

Også visse former for organisert ferdsel og arrangementer kan være søknadspliktige, både til grunneier og forvaltningsmyndigheten for et verneområde. Eksempelvis er tilrettelegging for turvirksomhet eller guiding innenfor en nasjonalpark eller et naturreservat vanligvis søknadspliktig. Dette gjelder også organisert bruk av hundespenn og hest.

Bruk av sykkel/el-sykkel utenfor opparbeidet vei, kiting og bruk av drone er også søknadspliktige tiltak i en nasjonalpark eller et naturreservat.

Ta kontakt med de aktuelle aktørene i tabellen under for å avklare om ditt tiltak er søknadspliktig eller ikke.

Generelle retningslinjer for søknader

Det er viktig at det søkes i god tid før tiltaket skal gjennomføres. For tiltak på barmark anbefaler vi at søknader sendes før 1. juni.

Må et tiltak behandles både av en kommune og myndigheten for et verneområde, er det i de fleste tilfeller hensiktsmessig først å få saken behandlet hos vernemyndighetene.

Det anbefales å kontakte grunneier og eventuelt forvaltningsmyndighet for å diskutere tiltaket *før* søknaden sendes. En vil da kunne få avklart hvilke områder som er sårbare, hvilke tiltak som tillates, krav som stilles til søknaden, mm.

En søknad må inneholde:

- Ansvarlig søker, kontaktperson og telefon/mail og adresse til kontaktpersonen.
- En beskrivelse av tiltaket:
 - Hva er formålet med tiltaket.
 - Beskrivelse av det fysiske tiltaket (f.eks. antall og type av turposter)
 - Et kartvedlegg som viser geografisk plassering.
 - Periode tiltaket er tenkt gjennomført (f.eks. turposter som settes ut 15. juni og tas inn 15. oktober).
 - Dersom det er snakk om mer permanente tiltak, som merking av stier: Hvordan skal vedlikeholdet skje, og hvem er ansvarlig for evt. å fjerne tiltaket?

Dersom tiltaket krever motorisert ferdsel i utmark, bør søknad om slik transport sendes samtidig.

Hva som vil kunne tillates vil som nevnt variere fra område til område, avhengig av naturverdiens sårbarhet. Hva forskriftene for verneområdene tillater, varierer derfor med om det er nasjonalpark, naturreservat eller landskapsvernområde. Generelt vil det være gunstigere å legge tiltak til områder som allerede har stor bruk, som på populære fjelltopper eller i nærheten av mye brukte stier, enn til områder som i utgangspunktet har liten bruk. Generelt tilrås det også å legge tiltak i randsone framfor lenger inn i fjellet.

I tabellen under finner du en oversikt over grunneiere og forvaltningsmyndigheter for verneområder og kontaktinfo til disse.

Kontaktinfo

Grunneier	Myndighet for verneområder	Kontaktinfo:
Statsgrunn: Statskog		Statskog (742 13 000, post@statskog.no)
Private grunneiere		Landbrukskontoret eller teknisk etat i kommunen har oversikt over hvem som er grunneier i de aktuelle områdene.
	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Nasjonalparkforvaltere: -Stein Magne Grevrusten (948 50 236, fmopsmg@fylkesmannen.no) -Eirin Berge (915 38 046, fmopebe@fylkesmannen.no)
	Fylkesmannen i Hedmark	Erica Neby (625 51165, fmheena@fylkesmannen.no)
	Fylkesmannen i Oppland	-Alexandra Abrahamson (61 26 60 63, FMOPAAB@fylkesmannen.no) -Kolbjørn Hoff (61 26 60 58, FMOPKH@fylkesmannen.no)
	Kommuner	Noen kommuner har ansvaret for noen mindre verneområder. Ta kontakt med kommunens sentralbord for å få oppgitt kontaktperson.

Vi oppfordrer kommunene til å videreformidle brevet til lokale organisasjoner og velforeninger, og reiselivsorganisasjonene til å formidle brevet til sine medlemsbedrifter i området.

Med ønske om et godt samarbeid framover,

Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre v. styreleder Bengt Fasteraune

Planrådet for regionalplan Rondane-Sølnkletten, v. leder Dag Rønning
(Fylkeskommunenes organ for oppfølging av regionalplanen)

Villreinform Rondane-Sølnkletten v. leder Jan Olav Solstad
(samarbeidsorganet for Villreinnemnda i Rondane-Sølnkletten, Sølnkletten Villreinområde,
Rondane Sør Villreinutvalg og Villreinutvalget for Rondane Nord)

Fylkesmannen i Oppland, v. avdelingsdirektør for miljøvern Vebjørn Knarrum

Fylkesmannen i Hedmark, v. avdelingsdirektør for miljøvern Kristine Schneede

Kopi: Fjellstyrene i Rondane villreinområde
Statskog